

De tuin van Ilse en Jan is
adembenemend mooi in het najaar

50 TINTEN HERFST

Geen betere plek om te wonen, voor een bomenliefhebster en een geschiedkundige, dan dit voormalig kasteeldomein bij Ronse. In hun historisch park genieten Ilse, Jan en hun honden van de bomen in herfststooi.

Tekst
LAURENCE MACHIELS

Foto's
VERONIQUE DE WALSCHE

1

2

3

4

1XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

“HET MOOISTE VAN DIT PARK? DE VISTA'S DIE ELK SEIZOEN WISSELEN EN NATUURLIJK DE KLEUREN, VOORAL NU IN DE HERFST”

EVEN VOORSTELLEN

Wie? Ilse en Jan en hun Schotse deerhounds Billie en Pipa

Wat? Domein Bras de Fer

Tuin? Engelse landschapstuin van 2ha, met zowat 200 bomen

Waar? Ronse (Oost-Vlaanderen)

Een toren, een koetshuis, een romantische ruïne... het kan niet anders of dit was ooit een kasteeldomein. “Op de plek waar nu ons huis staat, was vroeger inderdaad een kasteeltje, ‘le Château Snoeck’, naar de gelijknamige eigenaar César Snoeck”, vertelt Jan, historicus van opleiding. “Daar vonden we afbeeldingen van terug. Na de Tweede Wereldoorlog is het helaas afgebroken.”

EEN GROENE RAVAGE

Vandaag ligt het domein er prachtig onderhouden bij, maar toen Ilse en Jan hier twaalf jaar terug neerstreken zag het er even anders uit. “Een jaar lang hebben we in en rond de Vlaamse Ardennen naar een huis gezocht, tot we dit vonden. We hebben veel geluk gehad dat we dit konden kopen, dat beseffen we nog elke dag.” Dat de plek er behoorlijk verwaarloosd bij lag, hield Ilse en Jan niet tegen. “Jan was net met pensioen en wilde vooral niet stilzitten.” Het park bestond toen vooral uit lang gras vol onkruid en bramen, overwoekerde struiken en massa’s wilde zaailingen van bomen. “De eigenaar, al ver in de tachtig, kon het onderhoud van de tuin niet meer aan. De eerste jaren hebben we bijna niets anders gedaan dan onkruid weggehaald en bomen weer vrijgemaakt.” Vanonder de overwoekering kwamen schatten tevoorschijn, zoals een majestueuze moerbeï die laag bij de grond groeide, maar volledig onder de bramen was verdwenen.

MEER DAN 100 OUDE BOMEN

“Eerlijk gezegd hadden we toen niet zoveel ervaring met tuinieren, en van bomen kenden we amper wat. Gelukkig kregen we hulp van een boomkenner die ons hielp met de determinatie.” De inventaris telt onder meer een majestueuze treurbeuk, een geelhout (Cladrastis kentukea) en een imposante Californische cipres (Chamaecyparis lawsoniana). Stuk voor stuk eeuwelingen die, in tegenstelling tot het kasteel, de tand des tijds wél doorstaan hebben. Tussen de meer dan 100 oude bomen bleken ook een paar uitzonderlijke exemplaren te zitten. “De trompetboom (Catalpa) aan ons huis is een monument en is nu ruim 150 jaar. Trompetbomen worden normaal niet zo oud, maar deze heeft wat hulp gekregen van een esdoorn die zich in de holle stam heeft uitgezaaid.” En ook langs de oprit staat een prachtig duo: een eik en een rode beuk. “We noemen ze ons koningspaar. De eik reikt hoog naar de hemel, terwijl de beuk net goed gedijt in zijn schaduw.”

GRAVEN IN DE GESCHIEDENIS

Sinds ze hier wonen, is er veel veranderd. Jan bouwde met oude materialen een orangerie met een toren aan het huis, en restaureerde het koetshuis en de torenruïne. Tijdens het graven in de geschiedenis van de plek, ontdekte hij de naam van het domein, Bras de Fer. “Vanwaar de naam komt is onzeker, maar het voormalige café hier rechtover heet nog altijd ‘Au Pavillon du Bras de Fer’. Het behoorde toe aan dezelfde eigenaars. Het huis zelf was oorspronkelijk een chalet met kleine ramen. Maar we misten licht in huis en daarom beslisten we er een orangerie tegen te bouwen, om onze orangerieplanten te laten overwinteren.” Jan vond ook de originele tuinplannen terug. “Het park zelf is rond 1870 ontworpen, als een Engelse land-

A large tree with vibrant yellow autumn foliage stands in a park. The tree's leaves are a bright, golden-yellow color, contrasting with the green foliage of other trees in the background. The ground is a well-maintained green lawn. The sky is overcast and grey.

**DE MOOISTE
HERFSTVERKLEURING**

Amberboom

(Liquidambar styraciflua
'Emerald Sentinel')

Geelhout

(Cladrastis kentukea)

Japanse schijniep

(Zelkova serrata)

Perzische ijzerhout

(Parrotia persica)

Zwarte tupeloboom

(Nyssa sylvatica
'Sheffield Park')

““IK VRAAG ALTIJD BOMEN CADEAU. EN OOK VOOR OVERLEDEN FAMILIELEDEN PLANTEN WE SOMS EEN BOOM AAN”

VOORAL EXPERIMENTEREN

Wat Jan en Ilse het mooiste vinden aan hun park? “De lichtinval, de vista’s die elk seizoen wisselen en natuurlijk de kleuren, vooral nu in de herfst... En verder is het vooral veel experimenteren, in deze immense tuin. “We hebben geprobeerd een deel van het gazon lang te laten groeien om minder te moeten maaien, maar dat levert vooral veel distels en berenklauw op. En als je de zaailingen van bomen en struiken niet tijdig weghaalt, krijg je een oerwoud van jonge essen, eiken, notaars... We willen het arboretum levend houden en verjongen, zodat het een bijzondere plek blijft.”

schapstuin, met veel bomen en wandelpaadjes. Het kreeg een make-over na de Tweede Wereldoorlog door de bekende tuinarchitect Jules Buysens. Rondom rond kwam een groot wandelpad rondom een open grasveld. De fruitbomen liet hij verwijderen. “We vonden één oude appelboom terug, een Rambour Mortier: een oud, Vlaams ras. Een paar jaar terug werd die boom door een blikseminslag geveld, intussen hebben we vlakbij een jonge boom van hetzelfde ras aangeplant.”

TE DROGE ZOMERS

“Niet alle bomen groeien even makkelijk. Sommige doen er jaren over, voor ze zich hier goed voelen, andere, zoals de Chinese vleugelnoot (*Pterocarya stenoptera*) bij de spiegelvijver, ontwikkelen zich snel.” Kleinere struikbomen, zoals het krentenboompje (*Amelanchier lamarckii*) en de zevenzonenboom (*Heptacodium myconoides*) maken het speels. Ondertussen leerden ze al tal van andere bomenliefhebbers kennen die hen graag een of ander stekje schenken. “En ik vraag altijd bomen als cadeau,” vertelt Ilse, “En ook voor overleden familieleden planten we soms een boom aan.” Bij de keuze van nieuwe bomen houden ze sterk rekening met de klimaatverandering. “We hebben gezien wat de droogte van de voorbije zomers gedaan heeft... De beuken lijden, diverse lorken en kastanjes zijn afgestorven en ook twee grote essen

hebben het loodje gelegd. We kijken angstvallig naar onze oude geelhout (*Cladrastis kentukea*). Die willen we beslist niet kwijt, de herfstverkleuring is spectaculair!” Achterin het park staan de hoogste bomen: drie eiken, drie rode beuken, een plataan, een torenhoge haagbeuk, drie linden... “Drie was blijkbaar een magisch getal bij de aanleg.” Eén Hollandse linde imponeert, met een omtrek van niet minder dan 11 meter. “Volgens de boomspecialist dateert die van voor 1870.” En wanneer één van de mammoeten toch het loodje legt, probeert Jan de boom nog een tweede leven in de tuin te geven. “Van de zieke es die omviel, heb ik schijven gezaagd en er een pad met een grafgedicht voor de boom mee gevormd.”

Romeinse villa?

Aan de straatzijde staat een bijzondere torenruïne. “Dit is een ‘follie’, een romantisch gebouwtje zoals je vaker in Engelse landschapsparken aantreft. Het was overwoekerd met klimop. Het heeft ons een week gekost om de takken los te maken. Intussen heb ik de vier verdiepingen, trap en dak gerestaureerd, en heb je van bovenaf een prachtig zicht op de Pays des Collines.” Jan vindt het heerlijk om oude documenten, kaarten én verhalen over het park te verzamelen. ‘Zo is er een legende die zegt dat er tussen het kasteel van Ronse in het centrum en ‘onze’ Bras de Fer een onderaardse gang loopt. Beide domeinen waren van dezelfde eigenaar. De oudste kaarten gaan terug tot in de 17de eeuw. Maar wellicht is er nog een veel oudere geschiedenis. De Romeinse tijd is niet onmogelijk. Op vijfhonderd meter van vandaan loopt een heerweg uit die tijd. Wie weet rust ons huis op restanten van een oude Romeinse villa? Daar droom ik stiekem van...”

Info: brasdefer.info

Opentuin op afspraak.

1XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX